

L'encanteri és en les paraules

2009-04-21 19:00:53

Salman Rushdie

L'encantadora de Florència

Traducció de Marta Pera Cucurell

Bromera, Alzira, 2009

L'inici de *L'encantadora de Florència* és certament enlluernador. I també molt clàssic, pel que fa al plantejament; amb referències evidents a fórmules fixades de la narrativa secular: de l'occidental i, sobretot, de l'oriental. Així, per exemple, les primeres línies de l'obra mostren un viatger que arriba a un país llunyà, i que busca entrevistar-se amb l'emperador perquè té una història molt important per contar; perquè, de fet, ha travessat mig món únicament per contar-la a ell i només a ell.

A partir d'ací, es desplega tot un joc de relats dins d'altres relats i de digressions constants que endarrereixen l'objectiu inicial: la història que havia de ser contada. La narració del viatger parteix d'una afirmació poc creïble, però justament per això ha de transitar camins intricats i sinuosos, enllaçant constantment històries que a poc a poc aconsegueixen captar l'atenció de l'emperador i captivar-lo. Com una nova Xahrazad, transfigurada en home, el narrador evita arribar al final: "Era la seva manera de fer: avançar cap al seu objectiu indirectament, amb moltes digressions i divagacions". Un narrador amb tres noms distints i capaç de somiar en set llengües. Un farsant, un mag, un lladre. I, sobretot, un inventor d'històries; un mestre de *l'hàbit de la mentida encantadora*, del *constant embelliment de la realitat*. El punt on conflueixen les històries que oscil·len per aquest hipnòtic relat de relats. El que dóna sentit a un dels aspectes cabdals de l'obra: el contacte entre l'imperi mogol d'Akbar el Gran i la Florència del Renaixement. El contacte, en definitiva, entre Orient i Occident.

La història de *L'encantadora de Florència* és, sobretot, la història de la princesa Qara Kōz, coneguda com Ulls Negres, capaç d'embruixar amb la seua bellesa un imperi sencer. Un relat en què es conjuguen la poesia i la violència; el poder de l'amor i l'amor pel poder. Amat de sensualitat i de sexualitat, i servit amb una prosa que apel·la a tots els sentits: que es *llegeix* amb la vista, però també amb l'olfacte o el tacte. Podríem dir també que suposa una particular manera de fer novel·la històrica –ben lluny, això sí, d'allò que habitualment coneixem amb aquest nom. Personatges com Savonarola, Maquiavel, els Borja, Andrea Doria o Dràcula circulen per aquestes pàgines. I al final, una inusual llista bibliogràfica confirma l'esforç de documentació que s'hi oculta: la destresa de Rushdie, en aquest sentit, consisteix a fer servir únicament aquells aspectes que li són útils, i a encabir-los de manera natural, sense que la voluntat de fixació històrica acabe per ofegar la narració o per entorpir-ne la fluïdesa.

L'obra manté punts de contacte evidents amb [Els fills de la mitjanit](#). Però, mentre que allà tota la història podia ser llegida com una mena d'al·legoria del naixement de l'Índia contemporània, ací, la voluntat de contar històries pel propi plaer de contar-les, d'enllaçar-les en un gran joc ficcional, n'és la prioritat. Per això, llegir *L'encantadora de Florència* és entrar en un món amb regles pròpies; la principal de les quals, segurament, és que no n'hi ha cap, de regla. Acceptada aquesta premissa, el lector es deixa portar per un torrent narratiu, barroc i voluptuós, en què Història i fantasia es barregen impúdicament per donar com a resultat una obra que no deixa de ser, en essència, un conte encisador: "per a la bruixeria no fan falta pocions, dimonis familiars ni varetes màgiques. Les paraules pronunciades per una llengua de plata

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

poden produir perfectament un encanteri”.